YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

23 päivänä marraskuuta 2006 *

Asiassa C-238/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Supremo (Espanja) on esittänyt 13.4.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.5.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Asnef-Equifax, Servicios de Información sobre Solvencia y Crédito, SL ja Administración del Estado

vastaan

Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit A. Borg Barthet, J. Malenovský, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.4.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Asnef-Equifax, Servicios de Información sobre Solvencia y Crédito, SL, edustajinaan abogado A. Creus Carreras ja abogado O. Amador Peñate,

– Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc), edustajinaan abogado L. Pineda Salido ja abogado M. Mateos Ferres sekä procuradora M. Rodríguez Teijeiro,

– Puolan hallitus, asiamiehenään T. Nowakowski,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Castillo de la Torre ja E. Gippini Fournier,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.6.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 81 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Asnef-Equifax, Servicios de Información sobre Solvencia y Crédito, SL -niminen yhtiö (jäljempänä Asnef-Equifax) ja Administración del Estado ja toisaalta Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (pankkipalvelujen käyttäjien yhdistys, jäljempänä Ausbanc) ja joka koskee järjestelmää, jossa rahoitusyhtiöt vaihtavat keskenään tietoja asiakkaiden maksukyvystä (jäljempänä rekisteri).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan kyseisen asetuksen tarkoituksena on erityisesti myöntää jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisille ja tuomioistuimille toimivalta soveltaa paitsi EY 81 artiklan 1 kohtaa myös saman artiklan 3 kohtaa.

4 Asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset tai kansalliset tuomioistuimet soveltavat kansallista kilpailulainsäädäntöä perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, yritysten yhteenliittymien päätöksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka saattavat vaikuttaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, niiden on myös sovellettava perustamissopimuksen 81 artiklaa mainitunlaisiin sopimuksiin, päätöksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin. – –

2. Kansallisen kilpailulainsäädännön soveltaminen ei saa johtaa sellaisten sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen kieltämiseen, jotka saattavat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, mutta jotka eivät rajoita kilpailua perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla tai jotka täyttävät perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset tai jotka kuuluvat perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi annetun asetuksen piiriin. Jäsenvaltioita ei saa tämän asetuksen nojalla estää hyväksymästä ja soveltamasta alueellaan tiukempia kansallisia lakeja, joissa kielletään tai säädetään rangaistaviksi yritysten toteuttamat yksipuoliset toimet."

Kansallinen lainsäädäntö

5 Tärkein Espanjan kilpailuoikeuden säädös on kilpailunrajoituksista 17.7.1989 annettu laki 16/1989 (Ley 16/1989 de Defensa de la Competencia, jäljempänä LDC). Kuten Tribunal Supremo toteaa, tämän lain 1 ja 3 §:n sanamuoto on olennaisilta osiltaan lähes identtinen EY 81 artiklan 1 ja 3 kohdan sanamuodon kanssa. LDC:n 4 §:n 1 momentin mukaan Tribunal de Defensa de la Competencia (kilpailuviranomainen) voi sallia saman lain 1 §:ssä tarkoitetut sopimukset, päätökset, suositukset ja menettelytavat lain 3 §:ssä mainituissa tilanteissa ja siinä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Asnef-Equifax, johon kuuluu osuudenomistajana Asociación Nacional de Entidades Financieras (kansallinen rahoitusyhtiöiden yhdistys), haki 21.5.1998 LDC:n 4 §:n nojalla lupaa rekisterille, jota sen oli itse tarkoitus hallinnoida.

7 Rekisterin toimintasääntöjen mukaan rekisterin "tarkoituksena on tarjota maksukykyä ja luottokelpoisuutta koskevia tietopalveluja käsittelemällä automaattisesti lainan- ja luotonantotoimintaa harjoittavien laitosten luottoriskejä koskevia tietoja". Rekisteriin otettavat tiedot olisivat sisällöltään samankaltaisia kuin ne, joista säädetään hallinnollisessa soveltamisohjeessa 3/1995, jolla säännellään Central de Información de Riesgos -nimistä Espanjan keskuspankin hallinnoimaa luottoriskitietoja käsittelevää keskusrekisteriä, joka jo on Espanjassa toimivien rahoitusyhtiöiden käytettävissä. Kyseessä olevat tiedot koskevat velallisten henkilöllisyyttä ja taloudellista toimintaa sekä konkurssin tai maksukyvyttömyyden kaltaisia erityistilanteita.

8 Servicio de Defensa de la Competencian (kilpailuasioista vastaava hallintoelin) antaman kielteisen lausunnon vastaisesti Tribunal de Defensa de la Competencia antoi 3.11.1999 luvan rekisterille LDC:n 3 §:ssä säädettyjen poikkeusperusteiden nojalla viideksi vuodeksi seuraavilla edellytyksillä: rekisteri on kaikkien rahoitusyhtiöiden käytettävissä tasapuolisesti ja käyttömaksun suorittamista vastaan, eikä rekisterin sisältämiä velkojatietoja saa paljastaa. Tribunal de Defensa de la Competencian päätöksessä ei käsitellä EY 81 artiklan sovellettavuutta.

9 Ausbanc nosti Tribunal de Defensa de la Competencian tekemän päätöksen kumoamiseksi kanteen Audiencia Nacionalissa. Tämä hyväksyi kanteen pääasiassa kyseessä olevalla valituksenalaisella tuomiolla. Audiencia Nacional katsoi, että rekisteri, sikäli kuin sillä rajoitetaan vapaata kilpailua, kuuluu LDC:n 1 §:n säännösten soveltamisalaan ja ettei sille voida antaa lupaa tämän lain 3 §:n nojalla, koska sen soveltamiselle asetetut edellytykset eivät täyty. Audiencia Nacionalin jäsenten antaman enemmistöratkaisun perusteluista ilmenee, että tämä tuomioistuin viittasi paitsi Espanjan oikeuteen myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-7/95 P, Deere vastaan komissio, 28.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. I-3111) ja erityisesti sen 5, 10, 88 ja 123 kohtaan.

10 Asnef-Equifax ja Administración del Estado ovat tehneet kyseisestä ratkaisusta kassaatiovalituksen Tribunal Supremoon, joka katsoo, että on perusteltua epäillä, rajoittavatko luottotietorekisterien perustamiseksi tehdyt sopimukset mahdollisesti kilpailua hajautuneiksi oletetuilla markkinoilla sikäli kuin ne ovat omiaan edistämään tai helpottamaan salaista yhteistyötä ja voidaanko ne mahdollisesti kuitenkin sallia sillä perusteella, että EY 81 artiklan 3 kohdassa määrätyt poikkeusperusteet täyttyvät.

11 Tässä tilanteessa Tribunal Supremo on päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voidaanko [EY] 81 artiklan 1 kohtaa tulkita siten, että rahoitusyhtiöiden välisiä sopimuksia, jotka koskevat niiden asiakkaiden maksukykyä ja -häiriöitä koskevien tietojen vaihtoa, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, jos tällaiset sopimukset vaikuttavat Euroopan unionin talouspolitiikkaan ja luotonannon yhteismarkkinoihin ja jos niiden seurauksena kilpailu rajoittuu rahoitus- ja luottolaitosten toimialalla?

2) Voidaanko [EY] 81 artiklan 3 kohtaa tulkita siten, että jäsenvaltio voi kilpailuviranomaistensa välityksellä sallia rahoitusyhtiöiden väliset sopimukset tietojen vaihdosta, joka perustuu niiden asiakkaista laadittavaan luottotietorekisteriin, sillä perusteella, että rekisterin käyttöönotolla on kuluttajien ja rahoituspalvelujen käyttäjien kannalta hyödyllisiä vaikutuksia?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

12 Euroopan yhteisöjen komissio toteaa ensinnäkin, että Tribunal de Defensa de la Competencian päätös ei perustu EY 81 artiklaan vaan LDC:n 1 ja 3 §:ään, ja kysyy siksi, voidaanko ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi. Komissio epäilee, voiko Tribunal Supremo kassaatiotuomioistuimena soveltaa muita kuin niitä säännöksiä, joihin alemmat instanssit ovat nojautuneet. Komissio väittää, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että EY 81 artiklaa voidaan soveltaa pääasiaan, se ei selitä, mihin tällainen näkemys perustuu. Lisäksi komissio toteaa, että kyseinen päätös, jonka lainmukaisuus on pääasiassa riitautettu, tehtiin vuonna 2001 eli ennen asetuksen N:o 1/2003 voimaantuloa.

13 Toiseksi komissio väittää, että ennakkoratkaisupyynnössä ei esitetä tietoja siitä, voiko rekisteri vaikuttaa tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaikka niiden velvoitteiden soveltaminen, jotka perustuvat asetuksen N:o 1/2003 3 artiklaan tai asiassa 14/68, Wilhelm ym., 13.2.1969 annettuun tuomioon (Kok. 1969, s. 1, Kok. Ep. I, s. 377), edellyttääkin EY 81 artiklan aineellista sovellettavuutta.

14 Ensinnäkin on huomattava, että EY 234 artiklan mukaisessa menettelyssä on niin, että kun otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välinen tehtävänjako, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole arvioida sitä, onko päätös asian saattamisesta sen käsiteltäväksi tehty tuomioistuinten organisaatiota ja oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien kansallisen oikeuden sääntöjen mukaisesti (ks. asia C-10/92, Balocchi, tuomio 20.10.1993, Kok. 1993, s. I-5105, 16 ja 17 kohta ja asia C-435/97, WWF ym., tuomio 16.9.1999, Kok. 1999, s. I-5613, 33 kohta).

15 Toiseksi on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuimien välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimella on siten lähtökohtaisesti velvollisuus ratkaista ne (ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta ja yhdistetyt asiat C-295/04–C-298/04, Manfredi ym., tuomio 13.7.2006, Kok. 2006, s. I-6619, 26 kohta).

16 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin myös katsonut, että oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi sen on poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön (em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 27 kohta). Se yhteistyön henki, jonka on vallittava ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä, merkitsee myös sitä, että kansallinen tuomioistuin omalta osaltaan ottaa huomioon sen, että yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on myötävaikuttaa lainkäyttöön jäsenvaltioissa eikä antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä (asia C-144/04, Mangold, tuomio 22.11.2005, Kok. 2005, s. I-9981, 36 kohta).

17 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansallisen tuomioistuimen esittämä pyyntö voidaan jättää tutkimatta vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa

käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. erityisesti em. asia Bosman, tuomion 61 kohta ja asia C-344/04, IATA ja ELFAA, tuomio 10.1.2006, Kok. 2006, s. I-403, 24 kohta).

18 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole ilmeistä, että EY 81 artiklan tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian, joka selvästikään ei ole luonteeltaan hypoteettinen, tosiseikkoihin tai kohteeseen.

19 Ennakkoratkaisupyynnöstä nimittäin ilmenee, toisin kuin komissio antoi istunnossa ymmärtää, että Tribunal Supremon mukaan "[Audiencia Nacionalin] tuomio perustuu [LDC:n] 1 ja 3 §:ssä vahvistettuihin periaatteisiin sekä Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen entisen 85 artiklan määräyksiin, sellaisina kuin niitä on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tulkittu – –".

20 Ei ole mahdotonta, että sama tosiasiallinen tilanne voi kuulua sekä yhteisön kilpailuoikeuden että kansallisen kilpailuoikeuden soveltamisalaan, vaikka näissä tarkastellaankin kyseessä olevia käytäntöjä eri näkökulmista (ks. vastaavasti asia C-7/97, Bronner, tuomio 26.11.1998, Kok. 1998, s. I-7791, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Lisäksi Tribunal Supremo on nimenomaisesti perustellut ennakkoratkaisupyyntönsä tarpeella välttää keskenään ristiriitaiset tai toisistaan poikkeavat tulkinnat ja todennut erityisesti, että tällainen pyyntö "ilmentää kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välistä yhteistyövelvollisuutta". Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii siten takaamaan yhteisön oikeuden ensisijaisuussäännön noudattamisen.

22 On todettava myös, että Ausbancin argumentit, joiden mukaan rekisteri ei vaikuta tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, minkä takia yhteisöjen tuomioistuin ei ole toimivaltainen lausumaan ennakkoratkaisupyynnöstä, koskevat esitettyjen kysymysten asiasisältöä. Koska tällaisen vaikutuksen olemassaolo on tutkittava kansallisessa tuomioistuimessa, kyseisillä argumenteilla ei lähtökohtaisesti ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko ennakkoratkaisupyyntö otettava tutkittavaksi.

23 Lopuksi on palautettava mieleen niiden ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen laajuudesta, jotka koskevat mahdollista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, että tosiasiallisen ja oikeudellisen asiayhteyden yksilöimistä on edellytettävä erityisesti kilpailun alalla, jolle on luonteenomaista tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuus (ks. asia C-176/96, Lehtonen ja Castors Braine, tuomio 13.4.2000, Kok. 2000, s. I-2681, 22 kohta ja asia C-190/02, Viacom, määräys 8.10.2002, Kok. 2002, s. I-8287, 22 kohta).

24 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esitetty ennakkoratkaisupyyntö ei tosin sisällä tarkkoja eikä yksityiskohtaisia tietoja tällaisesta vaikutuksesta. Ennakkoratkaisupyynnössä on kuitenkin esitetty yhteisöjen tuomioistuimelle riittävästi tietoja, jotta tämä voi vastata hyödyllisesti ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tulkitsemalla yhteisön oikeuden sääntöjä siihen tilanteeseen nähden, josta pääasiassa on kyse.

25 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko EY 81 artiklaa tulkittava siten, että rekisterin

kaltainen luottotietojen vaihtoa koskeva järjestelmä kuuluu kyseisen artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon soveltamisalaan, ja mikäli tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko tällaiseen järjestelmään soveltaa saman artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta erityisesti sen vuoksi, että tällaisen järjestelmän toteuttaminen saattaa hyödyttää käyttäjiä.

27 Ausbanc väittää, että rekisteri rajoittaa kilpailua sikäli kuin se edellyttää tavallisesti kilpailijoiden välisiksi liikesalaisuuksiksi katsottavien tietojen vaihtoa, jolla siten poistetaan ne riskitekijät, joita jokaiseen liiketoimintapäätökseen sisältyy, ja jolla tehdään rahoitusyhtiöille helpommaksi suhtautua luotonhakijaan yhdenmukaisesti. Asnef-Equifax, Puolan hallitus ja komissio katsovat, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen rekisteri ei rajoita kilpailua.

28 EY 81 artiklan 1 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy yhteismarkkinoilla.

29 On siis tutkittava, voivatko nämä edellytykset täyttyä pääasiassa.

30 Aluksi on huomattava yhtäältä, että asiakirja-aineiston mukaan Asociación Nacional de Entidades Financieras kuuluu jäsenenä Asnef-Equifaxiin, jolle rekisterin hallinnointi on annettu, ja on huomattava toisaalta, että luottolaitosten välttämätön osallistuminen tähän rekisteriin edellyttää väistämättä tiettyä kilpailijoiden välistä yhteistyötä luottotietojen välillisen vaihdon muodossa.

31 Tästä seuraa, että EY 81 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa rekisterin suunnitteluun ja toteuttamiseen, eikä tällaisen luottolaitosten välisen yhteistyön muotoa ole tarpeen luonnehtia täsmällisesti.

32 Vaikka nimittäin kyseisessä määräyksessä erotetaan "yritysten yhdenmukaistettujen menettelytapojen "käsite" yritysten välisten sopimusten" tai "yritysten yhteenliittymien päätösten" käsitteistä, erottelun tarkoituksena on se, että tämän määräyksen kiellot kattaisivat yritysten välisen yhteistoiminnan ja salaisen yhteistyön eri muodot (asia C-49/92 P, komissio v. Anic Partecipazioni, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4125, 112 kohta). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on siis todettava, että pääasiassa kyseessä olevan yhteistyön luonteen tarkka luonnehdinta ei olisi omiaan muuttamaan oikeudellista analyysiä, joka on tehtävä EY 81 artiklan nojalla.

Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

33 EY 81 artiklan 1 kohtaan sisältyvän edellytyksen, joka koskee sopimusten vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tulkinnassa ja soveltamisessa on lähdettävä siitä, että tämän edellytyksen tarkoituksena on rajata yhteisön oikeuden ja jäsenvaltioiden oikeuden soveltamisala kilpailuoikeuden alalla. Yhteisön oikeus käsittää näin ollen kaikki yhteistoimintajärjestelyt ja menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siten, että jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinatavoitteiden toteutuminen vaarantuu, erityisesti eristämällä kansalliset markkinat taikka muuttamalla yhteismarkkinoiden kilpailurakennetta (ks. em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 41 kohta).

34 Jotta päätös, sopimus tai menettelytapa olisi omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kaikkien objektiivisten oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella on oltava riittävän todennäköistä, että ne tosiasiallisesti tai mahdollisesti vaikuttavat jäsenvaltioiden välisiin kauppavirtoihin suoraan tai välillisesti tavalla,

joka voisi haitata jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinoiden toteuttamista (ks. asia 42/84, Remia ym. v. komissio, tuomio 11.7.1985, Kok. 1985, s. 2545, Kok. Ep. VIII, s. 287, 22 kohta ja asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-8089, 48 kohta). Tämä vaikutus ei myöskään saa olla merkityksetön (ks. vastaavasti asia 22/71, Béguelin Import, tuomio 25.11.1971, Kok. 1971, s. 949, 16 kohta; asia C-306/96, Javico, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. I-1983, 16 kohta ja em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 42 kohta).

35 Siten vaikutus yhteisön sisäiseen kauppaan johtuu yleensä useista tekijöistä yhdessä, jotka erikseen tarkasteltuina eivät välttämättä olisi ratkaisevia (ks. yhdistetyt asiat C-215/96 ja C-216/96, Bagnasco ym., tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-135, 47 kohta ja asia C-359/01 P, British Sugar v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4933, 27 kohta). Sen selvittämiseksi, vaikuttaako yhteistoimintajärjestely tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tällainen järjestely on tutkittava sen taloudellisessa ja oikeudellisessa asiayhteydessä (ks. vastaavasti asia C-393/92, Almelo, tuomio 27.4.1994, Kok. 1994, s. I-1477, Kok. Ep. XV, s. I-121, 37 kohta).

36 Tämän osalta on yhtäältä todettava, että se, että kansalliseen yhteistoimintajärjestelyyn osallistujien joukossa on muiden jäsenvaltioiden toimijoita, on tärkeä seikka tehtävässä arvioinnissa, mutta pelkästään sen perusteella ei voida päätellä, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttamista koskeva edellytys täyttyy (ks. em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 44 kohta).

37 Toisaalta yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että se, että yhteistoimintajärjestelyn tavoitteena on ainoastaan tuotteiden markkinointi yhdessä jäsenvaltiossa, ei riitä sulkemaan pois sitä mahdollisuutta, että yhteistoimintajärjestely vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. asia 246/86, Belasco ym. v. komissio, tuomio 11.7.1989, Kok. 1989, s. I-2117, 33 kohta). Yhteistoimintajärjestely, joka ulottuu yhden jäsenvaltion koko alueelle, on nimittäin jo luonteeltaan sellainen, että se lujittaa kansallista markkinoiden eristämistä ja haittaa näin EY:n perustamissopimuksessa tavoiteltua taloudellista vuorovaikutusta (asia 8/72, Vereeniging van Cementhandelaren v. komissio, tuomio 17.10.1972, Kok. 1972, s. 977, 29 kohta ja em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 45 kohta).

38 Lisäksi se, että sopimus tai menettelytapa edistävät jäsenvaltioiden välisen kaupan määrän lisääntymistä, ei sulje pois mahdollisuutta, että tällainen sopimus tai menettelytapa voisivat vaikuttaa kyseiseen kauppaan tämän tuomion 34 kohdassa täsmennetyllä tavalla (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 56/64 ja 58/64, Consten ja Grundig v. komissio, tuomio 13.7.1966, Kok. 1966, s. 429 ja 495, Kok. Ep. I, s. 275).

39 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko kyseessä olevien markkinoiden ominaispiirteiden perusteella riittävän todennäköistä, että rekisterin toteuttaminen vaikuttaa tosiasiallisesti tai mahdollisesti muiden jäsenvaltioiden toimijoiden suorittamaan luotonantoon Espanjassa suoraan tai välillisesti ja ettei tämä vaikutus ole merkityksetön.

40 Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin ennakkoratkaisupyyntöä käsitellessään tarvittaessa tehdä täsmennyksiä ohjatakseen kansallista tuomioistuinta tulkinnassa (ks. erityisesti asia C-79/01, Payroll ym., tuomio 17.10.2002, Kok. 2002, s. I-8923, 29 kohta ja em. yhdistetyt asiat Manfredi ym., tuomion 48 kohta).

41 Nyt käsiteltävänä olevan asian asiakirja-aineistosta ilmenee, että rekisteri on lähtökohtaisesti avoin kaikille lainan- ja luotonantotoimintaa harjoittaville laitoksille eli laajalle joukolle profiileiltaan erilaisia yrityksiä. Toisin kuin on tehty Espanjan keskuspankin hallinnoiman Central de Información de Riesgos -keskusrekisterin osalta, vähimmäisrajoja ei ole asetettu, joten rekisteriin sisältyvät luottotiedot koskevat luotonantotoimia, joita on lukumäärältään enemmän kuin kyseisessä keskusrekisterissä. Lisäksi rekisterin tiedot toimitetaan tietotekniikan välityksellä ja siis keskusrekisterin sisältämiä tietoja tehokkaammin.

42 Näin ollen rekisteriin pääsy ja sen edellytykset näyttävät voivan vaikuttaa huomattavasti muihin jäsenvaltioihin kuin Espanjan kuningaskuntaan sijoittautuneiden yritysten päätökseen harjoittaa tai olla harjoittamatta toimintaa tässä viimeksi mainitussa valtiossa.

43 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, ja kuten tämän tuomion 34 kohdasta ilmenee, EY 81 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä, että tässä määräyksessä tarkoitetut yhteistoimintajärjestelyt olisivat vaikuttaneet tuntuvasti yhteisön sisäiseen kauppaan, mutta siinä vaaditaan sen osoittamista, että yhteistoimintajärjestelyt ovat luonteeltaan sellaisia, että niillä voi olla tällainen vaikutus (ks. vastaavasti asia 19/77, Miller v. komissio, tuomio 1.2.1978, Kok. 1978, s. 131, 15 kohta; asia C-219/95 P, Ferriere Nord v. komissio, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4411, 19 kohta ja em. yhdistetyt asiat Bagnasco ym., tuomion 48 kohta).

44 Kilpailuedellytysten ja jäsenvaltioiden välisten kauppavirtojen ennakoitavissa oleva kehitys on siis otettava huomioon. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tämän osalta ottaa huomioon esimerkiksi rajat ylittävän toiminnan mahdollinen kehitys ja mahdollisten poliittisten tai lainsäädännöllisten aloitteiden, joilla pyritään vähentämään kaupan oikeudellisia tai teknisiä esteitä, ennakoitavissa oleva vaikutus.

45 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että rekisteri on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tämän tuomion 34 kohdassa täsmennetyllä tavalla, sen on tutkittava, onko rekisterin tarkoituksena rajoittaa kilpailua tai seuraako siitä, että kilpailu rajoittuu, EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Kilpailunrajoituksen olemassaolo

46 On selvää, että rekisterin kaltaisten luottotietojen vaihtoa koskevien järjestelmien keskeisenä tarkoituksena on saattaa luotonantajien käyttöön merkityksellisiä tietoja nykyisistä tai potentiaalisista luotonottajista, erityisesti sen osalta, miten nämä ovat aikaisemmin maksaneet velkansa. Käytettävissä olevien tietojen luonne voi vaihdella sen mukaan, millainen järjestelmä on toteutettu. Pääasiassa kyseessä oleva rekisteri sisältää, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 46 ja 47 kohdassa,

negatiivisia tietoja, esimerkiksi maksuhäiriöistä, ja positiivisia tietoja, jotka koskevat esimerkiksi saatavia, vekselitakauksia, takauksia, vakuuksia, leasing-toimia tai varojen väliaikaista käyttöönantamista.

47 Tällaiset rekisterit, joita on, kuten Puolan hallitus toteaa, useissa valtioissa, lisäävät niiden tietojen määrää, jotka ovat luottolaitosten käytettävissä potentiaalisista luotonottajista, ja lieventävät velkojan ja velallisen välillä vallitsevaa epäsuhtaa tiedonsaannin osalta, minkä ansiosta takaisinmaksun todennäköisyyttä voidaan paremmin ennakoida. Näin ollen tällaiset rekisterit ovat lähtökohtaisesti omiaan vähentämään luotonottajien maksuhäiriöitä ja siten parantamaan luotonannon toimivuutta.

48 Koska pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten rekisterien tarkoituksena ei siten luonteensakaan osalta ole estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, ettei niistä seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy yhteismarkkinoilla.

49 Tämän osalta on korostettava, että sopimusten tai menettelytapojen vaikutusten arvioimiseksi EY 81 artiklaan nähden on tarpeen ottaa huomioon se konkreettinen kehys, johon sopimukset tai menettelytavat kuuluvat, erityisesti se taloudellinen ja oikeudellinen asiayhteys, jossa kyseessä olevat yritykset toimivat, vaikutuksen kohteena olevien tavaroiden tai palvelujen luonne sekä kyseessä olevien markkinoiden toiminnan tosiasialliset edellytykset ja markkinoiden rakenne (ks. vastaavasti asia C-250/92, DLG, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. I-5641, 31 kohta; asia C-399/93, Oude Luttikhuis ym., tuomio 12.12.1995, Kok. 1995, s. I-4515, 10 kohta ja em. asia Javico, tuomion 22 kohta).

50 EY 81 artiklan 1 kohdassa ei rajoiteta tällaista arviointia koskemaan ainoastaan kyseessä olevan sopimuksen tai menettelytavan toteutuneita vaikutuksia, vaan siinä

on yhtä lailla otettava huomioon niiden mahdolliset vaikutukset kilpailuun yhteismarkkinoilla, mutta sopimus ei kuulu EY 81 artiklan kiellon soveltamisalaan, jos se vaikuttaa markkinoihin vain vähäisesti (asia 5/69, Völk, tuomio 9.7.1969, Kok. 1969, s. 295, Kok. Ep. I, s. 407, 7 kohta; em. asia Deere v. komissio, tuomion 77 kohta ja em. yhdistetyt asiat Bagnasco ym., tuomion 34 kohta).

51 Tietojenvaihtosopimuksia koskevan oikeuskäytännön mukaan tällaiset sopimukset ovat kilpailusääntöjen vastaisia, jos ne vähentävät kyseessä olevien markkinoiden toimintaan liittyvää epävarmuutta tai poistavat tämän epävarmuuden kokonaan ja tämän seurauksena rajoittavat yritysten välistä kilpailua (em. asia Deere v. komissio, tuomion 90 kohta ja asia C-194/99 P, Thyssen Stahl v. komissio, tuomio 2.10.2003, Kok. 2003, s. I-10821, 81 kohta).

52 Perustamissopimuksen kilpailumääräyksille nimittäin on ominaista, että kunkin taloudellisen toimijan on määriteltävä itsenäisesti se toimintatapa, jota se aikoo noudattaa yhteismarkkinoilla. Näin ollen kyseisen oikeuskäytännön mukaan tällainen itsenäisyyden vaatimus on esteenä kaikelle sellaiselle taloudellisten toimijoiden väliselle suoralle tai välilliselle yhteydenpidolle, joka voi joko vaikuttaa jonkin tosiasiallisen tai mahdollisen kilpailijan markkinakäyttäytymiseen tai paljastaa tällaiselle kilpailijalle sen, kuinka on itse päätetty käyttäytyä tai aiotaan käyttäytyä markkinoilla, kun yhteydenpidon tarkoituksena on päästä kilpailuolosuhteisiin, jotka eivät vastaa tavanomaisia olosuhteita kyseisillä markkinoilla, tai kun yhteydenpidolla on tällainen vaikutus, kun otetaan huomioon tarjottujen tuotteiden tai palveluiden luonne, yritysten merkittävyys ja lukumäärä sekä kyseisten markkinoiden laajuus (ks. em. asia komissio v. Anic Partecipazioni, tuomion 116 ja 117 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Kyseinen itsenäisyyden vaatimus ei kuitenkaan sulje pois taloudellisten toimijoiden oikeutta sopeutua järkevästi kilpailijoidensa todettuun tai ennakoitavaan käyttäytymiseen (em. asia Deere v. komissio, tuomion 87 kohta; em. asia komissio v. Anic Partecipazioni, tuomion 117 kohta ja em. asia Thyssen Stahl v. komissio, tuomion 83 kohta).

54 Kuten tämän tuomion 49 kohdasta ilmenee, rekisterin kaltaisen tietojenvaihtojärjestelmän yhteensoveltuvuutta yhteisön kilpailusääntöjen kanssa ei näin ollen voida arvioida abstraktisti. Yhteensoveltuvuus riippuu kyseessä olevilla markkinoilla vallitsevista taloudellisista olosuhteista ja kyseessä olevan järjestelmän ominaispiirteistä, joita ovat erityisesti järjestelmän tarkoitus, tietojenvaihtoon pääsyn ja osallistumisen edellytykset, vaihdettujen tietojen luonne – koska nämä tiedot voivat esimerkiksi olla julkisia tai luottamuksellisia, yhteen koottuja tai yksityiskohtaisesti esitettyjä, historiallisia tai nykyisiä – ja tietojenvaihdon säännöllisyys sekä sen merkitys suorituksen hintojen, määrien tai edellytysten vahvistamiselle.

55 Kuten tämän tuomion 47 kohdassa todetaan, pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset rekisterit ovat lähtökohtaisesti omiaan parantamaan luotonannon toimivuutta, koska ne vähentävät luotonottajien maksuhäiriöitä. Kuten julkisasiamies tämän osalta huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa, jos rahoitusyhtiöt eivät voi luotonottajien maksuhäiriöriskiä koskevien puutteellisten tietojen takia erottaa luotonottajien joukosta niitä, joiden maksuhäiriöiden todennäköisyys on suurempi, rahoitusyhtiöiden luottoriskit välttämättä kasvavat, jolloin ne helposti pyrkivät sisällyttämään luottoriskit luoton hintaan kaikkien luotonottajien osalta, mukaan lukien ne, joiden maksuhäiriöriski on pienin, ja viimeksi mainitut joutuvat tällöin maksamaan luotostaan hinnan, joka on korkeampi kuin se olisi, jos rahoitusyhtiöt voisivat tarkemmin arvioida takaisinmaksun todennäköisyyttä. Edellä mainitun kaltaiset rekisterit ovat lähtökohtaisesti omiaan lieventämään kyseistä pyrkimystä.

56 Koska tällaiset rekisterit myös vähentävät rahoitusyhtiöiden omista asiakkaistaan keräämien tietojen merkitystä, ne ovat lähtökohtaisesti omiaan lisäämään luotonottajien liikkuvuutta. Lisäksi tällaisilla rekistereillä voidaan helpottaa uusien kilpailijoiden tuloa markkinoille.

57 Se, onko nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyse EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta kilpailunrajoituksesta, riippuu kuitenkin siitä taloudellisesta ja oikeudellisesta asiayhteydestä, johon rekisteri kuuluu, ja erityisesti markkinoiden taloudellisista olosuhteista sekä kyseisen rekisterin ominaispiirteistä.

58 Tämän osalta on ensinnäkin huomattava, että jos tarjonta on markkinoilla hyvin keskittynyttä, tiettyjen tietojen vaihto voi olla – erityisesti sen mukaan, millaisia tietoja vaihdetaan – omiaan antamaan yrityksille mahdollisuuden tuntea kilpailijoidensa asema ja liikestrategia markkinoilla, jolloin tietojenvaihto vääristää kilpailua näillä markkinoilla ja lisää salaisen yhteistyön todennäköisyyttä tai jopa helpottaa sitä. Jos tarjonta sitä vastoin on hajautunutta, kilpailijoiden välinen tietojen levitys ja vaihto eivät välttämättä vaikuta mitenkään markkinoiden kilpailutilanteeseen tai ne voivat vaikuttaa siihen jopa myönteisesti (ks. vastaavasti em. asia Thyssen Stahl v. komissio, tuomion 84 ja 86 kohta). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on selvää, kuten tämän tuomion 10 kohdasta ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntönsä tilanteessa, jossa se olettaa markkinat hajautuneiksi, mikä sen on tarkistettava.

59 Toiseksi on todettava, että jotta pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset rekisterit eivät olisi omiaan paljastamaan kilpailijoiden markkina-asemaa tai liikestrategiaa, velkojien henkilöllisyys ei saa paljastua suoraan eikä välillisesti. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esitetystä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Tribunal de Defensa de la Competencia on asettanut Asnex-Equifaxille edellytyksen, jonka mukaan velkojia koskevia rekisteritietoja ei saa paljastaa ja jonka tämä on hyväksynyt.

60 Kolmanneksi on katsottava, että tällaisten rekisterien on myös oltava kaikkien kyseessä olevan alan toimijoiden käytettävissä siten, ettei ketään syrjitä oikeudellisesti eikä tosiasiallisesti. Jos nimittäin tällaista käyttömahdollisuutta ei varmistettaisi, jotkut toimijat joutuisivat epäedulliseen asemaan, koska niillä olisi käytössään vähemmän tietoja luottoriskin arvioimiseksi, mikä ei myöskään helpottaisi uusien toimijoiden tuloa markkinoille.

61 Tästä seuraa, että jos kyseessä olevat markkinat eivät ole kovin keskittyneet, jos rekisterin kaltainen tietojenvaihtojärjestelmä ei mahdollista velkojien tunnistamista ja jos tähän järjestelmään pääsyn ja sen käytön edellytykset eivät ole rahoitusyhtiöiden kannalta syrjiviä, tällaisesta järjestelmästä ei lähtökohtaisesti ole omiaan seuraamaan, että kilpailu rajoittuu EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

62 On nimittäin todettava, että vaikka tässä tilanteessa tällaiset järjestelmät ovatkin omiaan vähentämään luotonhakijoiden maksuhäiriöriskiä koskevaa epävarmuutta, niillä ei voida vähentää epävarmuutta kilpailuun liittyvistä riskeistä. Siten kukin toimija menettelee tavalliseen tapaan itsenäisesti ja riippumattomasti päättäessään tietystä käyttäytymisestä luotonhakijoiden edustamien riskien perusteella. Toisin kuin Ausbanc väittää, pelkästään siitä, että luottotietoja vaihdetaan, ei voida automaattisesti päätellä, että tällainen vaihto saattaa johtaa kollektiiviseen kilpailunvastaiseen käyttäytymiseen, kuten tiettyjen potentiaalisten luotonottajien boikotointiin.

63 Lisäksi on huomattava, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 56 kohdassa, että koska henkilötietojen arkaluonteisuuteen liittyvät mahdolliset ongelmat eivät sellaisinaan kuulu kilpailuoikeuden soveltamisalaan, ne voidaan ratkaista tällaisten tietojen suojaa koskevien merkityksellisten säännösten nojalla. Pääasiaa koskevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että rekisterin sääntöjen nojalla kuluttajat, joita asia koskee, voivat Espanjan lainsäädännön mukaisesti tarkistaa ja tarvittaessa korjauttaa tai jopa poistattaa heitä koskevat tiedot.

EY 81 artiklan 3 kohdan sovellettavuus

64 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on pääasian ratkaisemiseksi analysoitava EY 81 artiklan 3 kohtaa vain, mikäli se toteaa tämän tuomion 58–62 kohdassa esitetyn perusteella, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on todellakin kyse EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta kilpailunrajoituksesta.

65 EY 81 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen sovellettavuudelle asetetaan tässä samassa määräyksessä neljä kumulatiivista edellytystä. Kyseessä olevan yhteistoi-

mintajärjestelyn on ensinnäkin osaltaan tehostettava tuotantoa tai kyseessä olevien tavaroiden tai palveluiden jakelua taikka edistettävä teknistä tai taloudellista kehitystä; toiseksi edellytetään, että kuluttajille jätetään kohtuullinen osuus näin saatavasta hyödystä; kolmannen edellytyksen mukaan yhteistoimintajärjestelyllä ei saa asettaa siihen osallistuville yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä, ja neljänneksi yhteistoimintajärjestely ei saa antaa näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tavaroita tai palveluita (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 43/82 ja 63/82, VBVB ja VBBB v. komissio, tuomio 17.1.1984, Kok. 1984, s. 19, Kok. Ep. VII, s. 421, 61 kohta ja em. asia Remia ym. v. komissio, tuomion 38 kohta).

66 Asiakirja-aineistosta ja erityisesti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toisesta kysymyksestä ilmenee, että tämä tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta vastausta erityisesti toiseksi mainitun edellytyksen osalta, jonka mukaan kuluttajille on jätettävä kohtuullinen osuus kyseessä olevasta sopimuksesta, päätöksestä tai menettelytavasta saatavasta hyödystä. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee, voidaanko rekisteriin soveltaa EY 81 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta, vaikkei se hyödyttäisikään kaikkia käyttäjiä.

67 Tämän tuomion 55 ja 56 kohdassa esitettyjen mahdollisten vaikutusten lisäksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset rekisterit voivat olla apuna luotonottajien ylivelkaantumisen ehkäisemisessä, ja ne ovat lähtökohtaisesti omiaan parantamaan yleisesti luottojen saatavuutta. Tällaiset objektiiviset taloudelliset edut voisivat olla, mikäli rekisteri rajoittaa kilpailua EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, omiaan kompensoimaan tällaisen mahdollisen rajoituksen haittoja, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi tarvittaessa tarkistettava.

68 Lähtökohtaisesti ei tosin voida sulkea pois mahdollisuutta, että kuten Ausbanc antaa ymmärtää, jotkut luotonhakijat joutuvat tällaisten rekisterien takia maksamaan luotostaan korkeampaa korkoa tai heiltä voidaan jopa evätä luotto.

69 Tämä seikka ei kuitenkaan voi sellaisenaan olla esteenä sen edellytyksen täyttymiselle, jonka mukaan kuluttajille on jätettävä kohtuullinen osuus hyödystä, eikä ole tarpeen lausua siitä, hyötyisivätkö luotonhakijat kuitenkin mahdollisesta luotonottoa hillitsevästä vaikutuksesta tai suojasta ylivelkaantumista vastaan.

70 EY 81 artiklan 3 kohdan perusteella nimittäin on arvioitava sitä, onko vaikutus merkityksellisillä markkinoilla myönteinen kaikkien kuluttajien kannalta, eikä sitä, millainen vaikutus on tämän kuluttajaryhmän kunkin jäsenen kannalta.

71 Lisäksi on huomattava, että kuten tämän tuomion 55 ja 67 kohdasta ilmenee, pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset rekisterit ovat suotuisissa olosuhteissa omiaan parantamaan luottojen saatavuutta, myös niiden luotonhakijoiden osalta, joiden maksamat korot voisivat olla liiallisia, jos velkojat eivät tuntisi kunnolla heidän henkilökohtaista tilannettaan.

72 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava seuraavasti:

– EY 81 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että rekisterin kaltaisesta luottotietojen vaihtoa koskevasta järjestelmästä ei lähtökohtaisesti seuraa, että kilpailu rajoittuu tässä määräyksessä tarkoitetulla tavalla, jos kyseessä olevat markkinat eivät ole kovin keskittyneet, jos tällainen järjestelmä ei mahdollista velkojien tunnistamista ja jos tähän järjestelmään pääsyn ja sen käytön edellytykset eivät ole oikeudellisesti eivätkä tosiasiallisesti syrjiviä rahoitusyhtiöiden kannalta.

– Mikäli kyseisen rekisterin kaltainen luottotietojen vaihtoa koskeva järjestelmä rajoittaa kilpailua EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tämän artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen sovellettavuudelle asetetaan tässä viimeksi mainitussa määräyksessä neljä kumulatiivista edellytystä. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, täyttyvätkö nämä edellytykset. Sen edellytyksen täyttymiseksi, jonka mukaan kuluttajille on jätettävä kohtuullinen osuus saatavasta hyödystä, ei ole lähtökohtaisesti tarpeen, että jokainen kuluttaja hyötyy henkilökohtaisesti sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta. Kuluttajiin kohdistuvan kokonaisvaikutuksen kyseessä olevilla markkinoilla on sitä vastoin oltava myönteinen.

Oikeudenkäyntikulut

73 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) EY 81 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että rahoitusyhtiöiden välisestä luottotietojen vaihtoa koskevasta järjestelmästä, kuten pääasiassa kyseessä olevasta asiakkaiden maksukykytietoja sisältävästä rekisteristä, ei lähtökohtaisesti seuraa, että kilpailu rajoittuu tässä määräyksessä tarkoitetulla

tavalla, jos kyseessä olevat markkinat eivät ole kovin keskittyneet, jos tällainen järjestelmä ei mahdollista velkojien tunnistamista ja jos tähän järjestelmään pääsyn ja sen käytön edellytykset eivät ole oikeudellisesti eivätkä tosiasiallisesti syrjiviä rahoitusyhtiöiden kannalta.

2) **Mikäli kyseisen rekisterin kaltainen luottotietojen vaihtoa koskeva järjestelmä rajoittaa kilpailua EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tämän artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen sovellettavuudelle asetetaan tässä viimeksi mainitussa määräyksessä neljä kumulatiivista edellytystä. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, täyttyvätkö nämä edellytykset. Sen edellytyksen täyttymiseksi, jonka mukaan kuluttajille on jätettävä kohtuullinen osuus saatavasta hyödystä, ei ole lähtökohtaisesti tarpeen, että jokainen kuluttaja hyötyy henkilökohtaisesti sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta. Kuluttajiin kohdistuvan kokonaisvaikutuksen kyseessä olevilla markkinoilla on sitä vastoin oltava myönteinen.**

Allekirjoitukset